

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 6ης Οκτωβρίου 1976 *

Στην υπόθεση 14/76,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour d'appel της Mons, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου για την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

A. De Bloos, SPRI, Leuze, Βέλγιο,

και

Société en commandite par actions Bouyer, Tomblaire (Meurthe-et-Moselle), Γαλλία,

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5 της σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που υπεγράφη στις Βρυξέλλες από τα έξι αρχικά κράτη μέλη της Κοινότητας στις 27 Σεπτεμβρίου 1968,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, H. Kutscher και A. O'Keefe, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart και F. Capotorti, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 1975, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Φεβρουαρίου 1976, το Cour d'appel της Mons υπέβαλε, δυνάμει του πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971, για την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής αποκαλούμενης «Σύμβαση»), προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5, σημεία 1 και 5 της εν λόγω Συμβάσεως.
- 2 Όπως προκύπτει από την απόφαση παραπομπής σ' αυτό το στάδιο η διαφορά αναφέρεται στη δικαιοδοσία του βέλγου δικαστή για να επιληφθεί αγωγής την οποία ήγειρε αποκλειστικός διανομέας που εδρεύει στο Βέλγιο κατά του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα που διαμένει στη Γαλλία.
- 3 Επικαλούμενος μονομερή καταγγελία άνευ προειδοποίησης της εν λόγω συμβάσεως, ο αποκλειστικός διανομέας ενήγαγε τον παραχωρήσαντα την αποκλειστικότητα ενώπιον του βέλγου δικαστή για να επιτύχει, σύμφωνα με το βελγικό δίκαιο, δικαστική απόφαση περί λύσεως της συμβάσεως εις βάρος και υπαιτιότητι του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα, καθώς και την καταβολή αποζημιώσεως.
- 4 Δεδομένου ότι ο πρωτόδικος βέλγος δικαστής κήρυξε εαυτόν αναρμόδιο για να επιληφθεί της διαφοράς, ο αποκλειστικός διανομέας άσκησε έφεση ενώπιον του Cour d'appel της Mons.
- 5 Με το πρώτο ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν σε διαφορά μεταξύ έχοντος την αποκλειστικότητα πώλησεως και του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα αυτή στον οποίο ο πρώτος προσάπτει ότι παραβίασε την αποκλειστική παραχώρηση των πωλήσεων, ο όρος «παροχή» του άρθρου 5, σημείο 1 της Σύμβασης, έχει την έννοια ότι καλύπτει οποιαδήποτε υποχρέωση που απορρέει από τη σύμβαση-πλαίσιο παραχωρήσεως αποκλειστικότητας πωλήσεων ή ακόμα απορρέουσα από διαδοχικές πωλήσεις που έχουν συναφθεί σε

εκτέλεση της εν λόγω συμβάσεως-πλαισίου ή ότι καλύπτει αποκλειστικά την υποχρέωση που χρησιμεύει ως βάση της αγωγής.

- 6 Στην τελευταία αυτή περίπτωση ζητείται επιπλέον από το Δικαστήριο, να διευκρινίσει αν ο όρος «παροχή» του άρθρου 5, σημείο 1, αναφέρεται είτε στην αρχική υποχρέωση είτε στην υποχρέωση παροχής του ισοδύναμου της αρχικής υποχρέωσης, είτε στην υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης όταν, λόγω της λύσεως ή της καταγγελίας της συμβάσεως, η αρχική υποχρέωση εξαφανίζεται είτε, τέλος, στην υποχρέωση καταβολής «δικαίας αποζημίωσης» είτε «συμπληρωματικής αποζημίωσης» κατά την έννοια του βελγικού νόμου της 27ης Ιουλίου 1961.
- 7 Κατά το άρθρο 5, σημείο 1 της Σύμβασης, ο εναγόμενος που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος:

«— ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή».
- 8 Όπως προκύπτει από το προοίμιο της Σύμβασης, αυτή αποβλέπει στον καθορισμό της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων των συμβαλλομένων κρατών στη διεθνή έννομη τάξη, στη διευκόλυνση της αναγνώρισεως των αντιστοιχών δικαστικών αποφάσεων και στην εγκαθίδρυση ταχείας διαδικασίας προς διασφάλιση της εκτελέσεως των αποφάσεων.
- 9 Αυτοί οι στόχοι συνεπάγονται την ανάγκη, στο μέτρο του δυνατού, να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός των δικαστικών δικαιοδοσιών σε σχέση με την ίδια σύμβαση.
- 10 Δεν μπορεί, επομένως, να ερμηνευτεί το άρθρο 5, σημείο 1 της Σύμβασης ως αναφερόμενο σε οποιαδήποτε υποχρέωση που απορρέει από την επίδικη σύμβαση.
- 11 Αντιθέτως, με τον όρο «παροχή» το άρθρο αυτό αναφέρεται στη συμβατική υποχρέωση που αποτελεί τη βάση της αγωγής.
- 12 Αυτή η ερμηνεία άλλωστε ενισχύεται σαφώς από το ιταλικό και γερμανικό κείμενο της ίδιας διατάξεως.

- 13 Από αυτό έπεται ότι προς καθορισμό του τόπου εκπληρώσεως κατά την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 5, η υποχρέωση που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι εκείνη που αντιστοιχεί στο συμβατικό δικαίωμα επί του οποίου ερείδεται η αγωγή του ενάγοντος.
- 14 Στις περιπτώσεις που ο ενάγων επικαλείται το δικαίωμά του επί καταβολής αποζημιώσεως ή επικαλείται τη λύση της συμβάσεως εις βάρος και υπαιτιότητα του άλλου διαδίκου, η υποχρέωση του άρθρου 5, σημείο 1 είναι πάντοτε εκείνη που απορρέει από τη σύμβαση και της οποίας τη μη εκτέλεση επικαλείται ο ενάγων για να δικαιολογήσει παρόμοια αιτήματα.
- 15 Γι' αυτούς τους λόγους στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι, σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ αποκλειστικού αντιπροσώπου πωλήσεων και παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα, στον οποίο ο πρώτος προσάπτει ότι παραβίασε τη σύμβαση παραχωρήσεως αποκλειστικότητας, ο όρος «παραχή» του άρθρου 5, σημείο 1 της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις αναφέρεται στη συμβατική υποχρέωση που αποτελεί τη βάση της αγωγής, ήτοι την υποχρέωση του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα που αντιστοιχεί στο συμβατικό δικαίωμα που επικαλείται ο αποκλειστικός διανομέας για να δικαιολογήσει το αίτημά του.
- 16 Σε περίπτωση διαφοράς που αφορά τις συνέπειες της παραβιάσεως, από τον παραχωρήσαντα την αποκλειστικότητα, της συμβάσεως παραχωρήσεως αποκλειστικότητας, όπως η καταβολή αποζημιώσεως ή η λύση της συμβάσεως, η παροχή στην οποία πρέπει να γίνει αναφορά για την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 1 της Σύμβασης είναι εκείνη που απορρέει από τη σύμβαση εις βάρος του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα και της οποίας τη μη εκπλήρωση επικαλείται ο αποκλειστικός διανομέας για να δικαιολογήσει την αγωγή αποζημιώσεως ή τη λύση της συμβάσεως.
- 17 Όσον αφορά τις αγωγές καταβολής αποζημιώσεως προς αποκατάσταση της ζημίας εναπόκειται στο διεθνές δικαστήριο να ερευνησει αν, κατά το εφαρμοστέο στη σύμβαση δίκαιο, πρόκειται περί αυτόνομης συμβατικής υποχρέωσης ή περί υποχρέωσης που αντικαθιστά τη μη εκπληρωθείσα συμβατική υποχρέωση.
- 18 Με το δεύτερο ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν ο έχων την αποκλειστικότητα των πωλήσεων πρέπει να θεωρηθεί ότι βρίσκεται επικεφαλής υποκαταστήματος, πρακτορείου ή εγκαταστάσεως του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα υπό την έννοια του άρθρου 5, σημείο 5 της Σύμβασης, όταν, αφενός, δεν έχει το δικαίωμα ούτε να ενεργεί στο όνομα του τελευταίου και να τον δεσμεύει και, αφετέρου, δεν υπόκειται ούτε στον έλεγχο ούτε στη διεύθυνσή του.

19 Κατά το άρθρο 5, σημείο 5 της Σύμβασης, ο εναγόμενος που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλομένου κράτους μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος:

«— ως προς διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος, πρακτορείου ή κάθε άλλης εγκαταστάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου της τοποθεσίας τους».

20 Ένα από τα κύρια στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις έννοιες του υποκαταστήματος και του πρακτορείου είναι η υπαγωγή στη διεύθυνση και στον έλεγχο της μητρικής εταιρίας.

21 Όσον αφορά την έννοια «εγκατάσταση» που αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο, προκύπτει τόσο από το σκοπό όσο και από το γράμμα αυτής της διάταξης ότι μια τέτοια έννοια στηρίζεται, σύμφωνα με το πνεύμα της σύμβασης, στα ίδια κύρια στοιχεία στα οποία στηρίζεται και η έννοια του υποκαταστήματος και του πρακτορείου.

22 Συνεπώς, δεν μπορεί να επεκταθεί η έννοια του υποκαταστήματος, του πρακτορείου ή κάθε άλλης εγκατάστασης, στην περίπτωση του έχοντος την αποκλειστικότητα πωλήσεων, του οποίου η δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από τα δεδομένα που επισημαίνονται από το εθνικό δικαστήριο.

23 Γι' αυτούς τους λόγους, στο δεύτερο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι αυτός στον οποίο παραχωρήθηκε η αποκλειστικότητα πωλήσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι βρίσκεται επικεφαλής υποκαταστήματος, πρακτορείου ή εγκαταστάσεως του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα, κατά την έννοια του άρθρου 5, σημείο 5 της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 όταν δεν υπόκειται στον έλεγχο του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα ούτε στη διεύθυνσή του.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Cour d'appel της Mons με απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 1975, αποφαινεται:

1) Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ αποκλειστικού αντιπροσώπου πωλήσεων και παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα, στον οποίο ο πρώτος προσάπτει ότι παραβίασε τη σύμβαση παραχωρήσεως αποκλειστικότητας, ο όρος «παραχή» του άρθρου 5, σημείο 1 της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη

διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις αναφέρεται στη συμβατική υποχρέωση που αποτελεί τη βάση της αγωγής, ήτοι την υποχρέωση του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα που αντιστοιχεί στο συμβατικό δικαίωμα που επικαλείται ο αποκλειστικός διανομέας για να δικαιολογήσει το αίτημά του.

Σε περίπτωση διαφοράς που αφορά τις συνέπειες της παραβίασεως, από τον παραχωρήσαντα την αποκλειστικότητα, της συμβάσεως παραχωρήσεως αποκλειστικότητας, όπως η καταβολή αποζημιώσεως ή η λύση της συμβάσεως, η παροχή στην οποία πρέπει να γίνει αναφορά για την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 1 της Σύμβασης είναι εκείνη που απορρέει από τη σύμβαση εις βάρος του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα και της οποίας τη μη εκπλήρωση επικαλείται ο αποκλειστικός διανομέας για να δικαιολογήσει την αγωγή αποζημιώσεως ή τη λύση της συμβάσεως.

Όσον αφορά τις αγωγές καταβολής αποζημιώσεως προς αποκατάσταση της ζημίας εναπόκειται στο διεθνές δικαστήριο να ερευνήσει αν, κατά το εφαρμοστέο στη σύμβαση δίκαιο, πρόκειται περί αυτόνομης συμβατικής υποχρέωσης ή περί υποχρέωσης που αντικαθιστά τη μη εκπληρωθείσα συμβατική υποχρέωση.

- 2) Αυτός στον οποίο παραχωρήθηκε η αποκλειστικότητα πωλήσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι βρίσκεται επικεφαλής υποκαταστήματος, πρακτορείου ή εγκαταστάσεως του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα, κατά την έννοια του άρθρου 5, σημείο 5 της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 όταν δεν υπόκειται στον έλεγχο του παραχωρήσαντος την αποκλειστικότητα ούτε στη διεύθυνσή του.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 6 Οκτωβρίου 1976.

Lecourt

Kutscher

O'Keefe

Donner

Mertens de Wilmars

Pescatore

Sørensen

Mackenzie Stuart

Capotorti

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Οκτωβρίου 1976.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt